

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 6

ŠTATISTIKA

6

6 Š T A T I S T I K A

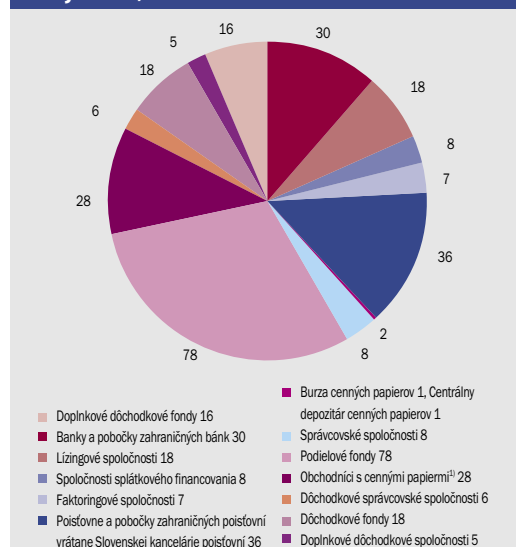
Národná banka Slovenska metodicky pripravuje, zbiera, zostavuje a uverejňuje rôzne druhy štatistík, ktoré slúžia predovšetkým na zabezpečenie výkonu jednotnej menovej politiky, finančnej stability, ako aj na rôzne iné činnosti ESCB. Poskytovanie štatistických údajov za oblasť menovej a finančnej štatistiky, štatistiky štvrtročných finančných účtov, štatistiky poisťovní, kapitálového trhu a dôchodkového sporenia, ako aj platobnej bilancie prebiehalo v súlade s požiadavkami ECB/ESCB, Eurostatu, BIS a iných medzinárodných inštitúcií. Rok 2010 bol charakteristický väčšou prepojenosťou s ECB najmä v koordinácii nových požiadaviek na štatistiky finančných inštitúcií a požiadaviek na finančnú stabilitu. Zostavované údaje využívali interní používatelia, subjekty finančného trhu, široká verejnosť a médiá. Údaje sa publikovali a analyzovali v rámci Národnej banky Slovenska v rôznych správach o hodnotení finančného sektora, analýzach a prehľadoch. Štatistika ako samostatný odbor mala v roku 2010 možnosť prezentovať viac svoju činnosť aj cez verejné publikácie.

Štruktúru vykazujúcich subjektov (iných ako vláda, nefinančné spoločnosti a domácnosti), za ktoré sú zostavované jednotlivé štatistiky a ich podiel na aktívach uvádzajú grafy 37 a 38.

MENOVÁ A FINANČNÁ ŠTATISTIKA

Po vstupe Slovenska do eurozóny a ukončení požiadaviek z prístupového procesu bola činnosť v oblasti menovej a finančnej štatistiky v znamení nového vykazovania položiek pre **bilančnú a úrokovú štatistiku peňažných finančných inštitúcií**. Nové požiadavky sa zapracovali do právneho rámca NBS už v predchádzajúcom roku, čím sa vytvoril dostatočný priestor na prípravu jednotlivých vykazujúcich subjektov. Na národnej úrovni sa začal nový reporting od januára 2010 a nová štruktúra výstupov bola od júna 2010 zasielaná aj ECB. Novinkou vo vykazovaní podľa nových nariadení ECB boli najmä údaje za zaručené úvery, najmä nehnuteľnosťami, rozšírené členenie podľa veľkosti úveru, zostatkovej splatnosti a obdobia zmeny fixácie úrovekovej sadzby úverov. Nové členenia reflektujú požiadavky na analýzy menové-

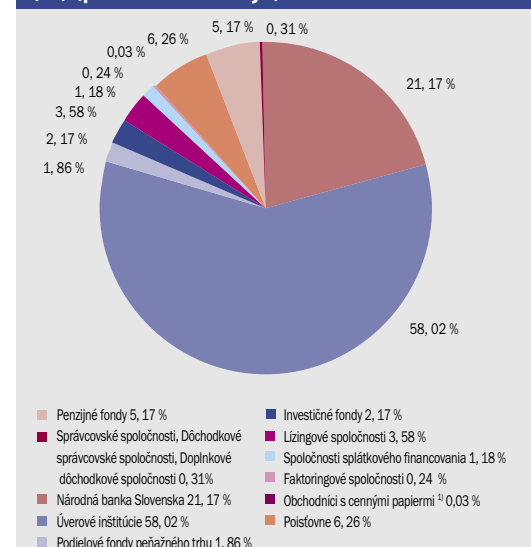
Graf 37 Štruktúra vykazujúcich subjektov finančného trhu k 31. 12. 2010 (počet subjektov)

Zdroj: NBS.

1) Obchodníci s cennými papiermi s povolením podľa zákona č. 566/2001 Z. z., ktorí nie sú bankou, pobočkou zahraničnej banky, správčovskou spoločnosťou alebo pobočkou zahraničnej správčovskej spoločnosti.

Graf 38 Podiel vykazujúcich subjektov finančného trhu na aktívach k 31. 12. 2010 (%) (predbežné údaje)

Zdroj: NBS.

1) Obchodníci s cennými papiermi s povolením podľa zákona č. 566/2001 Z. z., ktorí nie sú bankou, pobočkou zahraničnej banky, správčovskou spoločnosťou alebo pobočkou zahraničnej správčovskej spoločnosti.

ho vývoja, ako aj harmonizovanejší pohľad užívateľov do financovania malých a stredne veľkých nefinančných podnikov.

Okrem analyzovania kvality národných údajov tak pribudla kvalitatívne aj kvantitatívne rozšírená analýza rozdielov v údajoch voči eurozóne, doladovanie koncepcijnej metodiky eurozóny a nastavovanie tolerancií pre jednotlivé indikátory. Kontrola kvality časových radov sa zamerala na oficiálne publikovanie údajov v rámci ECB/ESCB v roku 2011. Počet vykazujúcich subjektov za sektor peňažných finančných inštitúcií sa rozšíril o tri komerčné úverové inštitúcie (z 26 na 29, bez NBS), počet podielových fondov peňažného trhu zostal rovnaký (13).

V oblasti **štatistiky cenných papierov** sa počas roka 2010 pokračovalo v pravidelnom zostavovaní štatistiky vydaných cenných papierov za naše rezidentské subjekty. Uvedená štatistika sa tvorí na báze individuálnych cenných papierov a jej kvalita, okrem prepojenia na bilančnú štatistiku peňažných finančných inštitúcií, ovplyvňuje kvalitu centrálnej databázy cenných papierov ECB. Pokročili tiež práce na koordinácii údajov pre národnú databázu cenných papierov v rámci NBS.

V roku 2010 pokračoval projekt novej štatistiky ECB/ESCB za cenné papiere v držbe. Nové požiadavky ECB sa vyhodnotili z hľadiska predpokladaných nákladov, stanovil sa harmonogram na prípravu právneho rámca a začatie vykazovania pre roky 2011 a 2012. Štatistika vydaných a držaných cenných papierov sa tak stane úplnou z hľadiska „maticovej štruktúry cenných papierov“ cez jednotlivé sektory na detailnej úrovni. NBS úzko spolupracovala na pilotnom projekte ECB pre zostavenie experimentálnej štatistiky, ktorá je založená na v súčasnosti dostupných údajoch za časť vydaných a držaných cenných papierov.

V oblasti **štatistiky ostatných finančných sprostredkovateľov**, ktorú tvoria investičné fondy, lízingové spoločnosti, faktoringové spoločnosti a spoločnosti splátkového financovania, nenastali v roku 2010 žiadne metodické zmeny týkajúce sa zberu, resp. zasielania údajov do ECB. Pokračovalo sa v monitoringu homogenity vykazovania na analytické účely a aktualizovali sa výberové vzorky jednotlivých typov spoločností. Na účely menovej a finančnej štatistiky predkladalo v roku 2010 údaje 41 investičných fondov, 18 lízingových spoločností (zo 114 existujúcich),

7 faktoringových spoločností a 8 (zo 78) spoločností splátkového predaja.

Z dôvodu zlepšenia prezentovateľnosti údajov sa doplnilo prelinkovanie národných údajov dostupných na internetovej stránke NBS s údajmi zverejňovanými ECB cez dátový sklad ECB/ESCB.

Menová štatistika za peňažné finančné inštitúcie sa doplnila o samostatný prehľad podielových fondov peňažného trhu.

Vo všeobecnosti sa dá konštatovať, že zameranie činností a koncepcia menovej a finančnej štatistiky v roku 2010 bola podstatne ovplyvnená požiadavkami a koordináciou práce zo strany ECB a prepojených inštitúcií v rámci EÚ.

ŠTATISTIKA ŠTVRŤROČNÝCH FINANČNÝCH ÚČTOV

Národná banka Slovenska je v zmysle požiadaviek ECB zodpovedná aj za zostavovanie štvrťročných finančných účtov (ŠFÚ). Hlavným účelom zostavenia ŠFÚ je zaznamenávanie všetkých finančných tokov v ekonomike, čo dáva obraz o tom, v akom objeme a forme finančné inštitúcie, domácnosti, podniky a vláda poskytujú alebo si nárokuje finančné prostriedky. Popri finančných transakciách poskytujú finančné účty aj informáciu o stave majetku a dlhu jednotlivých sektorov. ŠFÚ predstavujú jeden z dôležitých podporných analytických nástrojov na účely sledovania transmisného mechanizmu menovej politiky a analýzy finančnej stability.

Národná banka Slovenska pri zostavovaní ŠFÚ spolupracuje so Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) a Ministerstvom financií SR (MF SR). ŠÚ SR je v rámci ŠFÚ zodpovedný za údaje sektora verejnej správy a tiež za ročné finančné účty za celú ekonomiku. V roku 2010 NBS spolupracovala so ŠÚ SR na zosúladení metodiky štvrťročných a ročných finančných účtov a na prepojení nefinančných a finančných účtov.

V súlade s požiadavkou ECB na skoršie zverejňovanie údajov (v horizonte do roku 2014) sa v roku 2010 podarilo skrátiť termín získavania vstupných predbežných údajov za sektor vlády z podkladov ŠÚ SR na T+60 dní a za sektor zahraničia z predbežných podkladov platobnej bilancie na T+85 dní. NBS taktiež pokročila v oblasti skvalitňovania údajov, konkrétnejšie v spresňovaní vyčíslovania ostatných zmien, čo zahŕňa metodiku precenení, reklasifikácií a kurzových rozdielov.

ŠTATISTIKA POISTOVNÍ, KAPITÁLOVÉHO TRHU A DÔCHODKOVÉHO SPORENIA

Rok 2010 bol opäť charakteristický zabezpečením pravidelného zberu a spracovania údajov od subjektov poisťného trhu, kapitálového trhu a trhu dôchodkového sporenia. Uvedené údaje slúžili na výkon dohľadu, ako aj na štatistické účely pre národné i nadnárodné inštitúcie, pričom sa zabezpečila ich kvalita z hľadiska včasnosti, presnosti a vzájomnej porovnateľnosti. K ultimu roka sme evidovali 197 vykazujúcich subjektov, 36 subjektov poisťného trhu, 116 subjektov kapitálového trhu a 45 subjektov trhu dôchodkového sporenia.

Zložitosť finančných trhov a prepojenosť finančných transakcií jednotlivých subjektov, zahŕňajúcich vo výraznej miere už aj poisťovne a dôchodkové fondy, viedli ECB k tomu, že v predchádzajúcom roku rozšírila spravodajskú skupinu, ktoré poskytujú štatistické informácie v rozsahu sektorovo členených finančných aktív a pasív, aj o tieto subjekty. Tieto štatistické informácie sa poskytujú v štvrtročnej periodicite v štruktúre jednotlivých finančných nástrojov (obeživa, vkladov, úverov, majetkových a dlhových cenných papierov, finančných derivátov, podielových listov, poisťno-technických rezerv a ostatných pohľadávok a záväzkov).

V požadovanej štruktúre sa ECB poskytli nielen údaje aktuálneho obdobia, ale aj revidované historické údaje od roku 2006. ECB v súčasnosti využíva tieto údaje na interné analytické účely, a to na sledovanie detailnej analýzy finančnej stability eurozóny, pričom v blízkej budúcnosti sa plánuje aj pravidelné zverejňovanie údajov za túto spravodajskú skupinu.

Oblasť štatistiky poisťovní bola v tomto roku ovplyvnená aj prípravou ďalšej etapy systému SOLVENCY II, ktorého úlohou je harmonizácia podmienok zverejňovania informácií, ich transparentnosť a konzistencia v rámci Európskej únie s predpokladaným termínom zavedenia v roku 2012. Preveroval sa a pripomienkoval rozsah zmien v oblasti výkazníctva subjektov poisťného trhu, vplyv na štruktúru a formu predkladaných údajov.

ŠTATISTIKA NEBANKOVÝCH SUBJEKTOV

Štatistika nebankových subjektov zabezpečuje a zodpovedá za zber a spracovanie štatistického výkazníctva od právnických osôb s výnimkou bánk a pobočiek zahraničných bánk, vychádza-

júc z potrieb zostavovania platobnej bilancie, medzinárodnej investičnej pozície a štatistiky priamych zahraničných investícií.

Rok 2010 bol pre činnosti zabezpečované v rámci štatistiky nebankových subjektov rokom pokračovania harmonizácie štatistiky v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií, predovšetkým ECB, ktoré sa týkajú metodiky zostavovania platobnej bilancie, medzinárodnej investičnej pozície a štatistiky priamych zahraničných investícií.

V roku 2010 bolo schválené Opatrenie Národnej banky Slovenska o predkladaní hlásení podľa Devízového zákona. Pri ohlasovaní skutočností týkajúcich sa aktív a pasív vo vzťahu k tuzemcom v zahraničí a vo vzťahu k cudzozemcom so sídlom v zahraničí sa zvýšila hodnota aktív a pasív zo 700 000 € na 1 000 000 €, pri ktorom vzniká devízová ohlasovacia povinnosť. Dôvodom tejto úpravy bolo zníženie zaťaženia malých podnikateľských subjektov v súvislosti s plnením devízovej ohlasovacej povinnosti.

Ďalším dôvodom úpravy opatrenia bolo doplnenie resp. detailnejšie vysvetlenie metodiky v hláseniach DEV (NBS) 1-12 na rok 2011: zaradenie zmeny krajiny podniku priamej investície v zahraničí medzi transakcie, zaradenie zmeny krajiny priameho zahraničného investora medzi transakcie, zmena prístupu k vykazovaniu podielových listov, vykazovanie precenenia len v kurzových a iných rozdieloch a vykazovanie úroku z úveru, účtovaného ako obstaranie majetku, ako transakcia, bez osobitnej evidencie v nákladoch.

ŠTATISTICKÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM A TECHNICKÁ PODPORA

V roku 2010 prebiehali analytické práce na príprave nového informačného systému s názvom Štatistický zberový portál. Ten by mal zefektívniť komunikáciu so spravodajskými subjektmi, urýchliť spracovanie dát v NBS a viesť k vytvoreniu jednotného dátového skladu pre údaje od všetkých vykazujúcich subjektov (bankových subjektov, nebankových finančných subjektov, subjektov s devízovou ohlasovacou povinnosťou). Bola dokončená štúdia realizovateľnosti, ktorá stanovuje hlavné črty nového informačného systému a tiež vypracovaná Ekonomická štúdia projektu. Štatistický zberový portál by mal v budúcnosti komplexne nahradiť v súčasnosti používané informačné systémy.